

GJELDS- OG FONDSFORVALTNING OG OPPFØLGING AV VEDLIKEHOLD

Kontrollutvalget i Lom kommune

22. januar 2019

PROBLEMSTILLINGER

- Har Lom kommune utarbeidet retningslinjer for gjeldsforvaltning og er gjeldsforholdene i samsvar med disse?
- Har Lom kommune tilfredsstillende retningslinjer for forvaltning av bundne drifts- og investeringsfond?
- Har Lom kommune en vedlikeholdsplan og investeringsplan som ivaretar framtidige behov?
- Har Lom kommune en helhetlig plan for bruk av eiendom?

METODE

- Standard for forvaltningsrevisjon (RSK001)
- Oppstartmøte
- Dokumentanalyse
 - Regnskapsdata
 - Kostra
 - Kommunale styringsdokumenter
 - Dokumenter vedr eiendomsforvaltning
- E-postkorrespondanse
- Rapportutkast til kommentarer

PROBLEMSTILLING 1- GJELD

- Blir konsekvenser for måtallene for gjeld og andre økonomiske nøkkeltall tilstrekkelig utredet og synliggjort i kommunens økonomiplan- og budsjettprosesser?
- Har Lom kommune en gjeldsforvaltning i samsvar med finansreglementet?

MÅLTALL

- **Netto driftsresultat** bør være 2%.
- **Disposisjonsfond** bør være minst 10 % av brutto driftsinntekter.
- **Netto lånegjeld** bør ikke overstige 65 % av brutto driftsinntekter

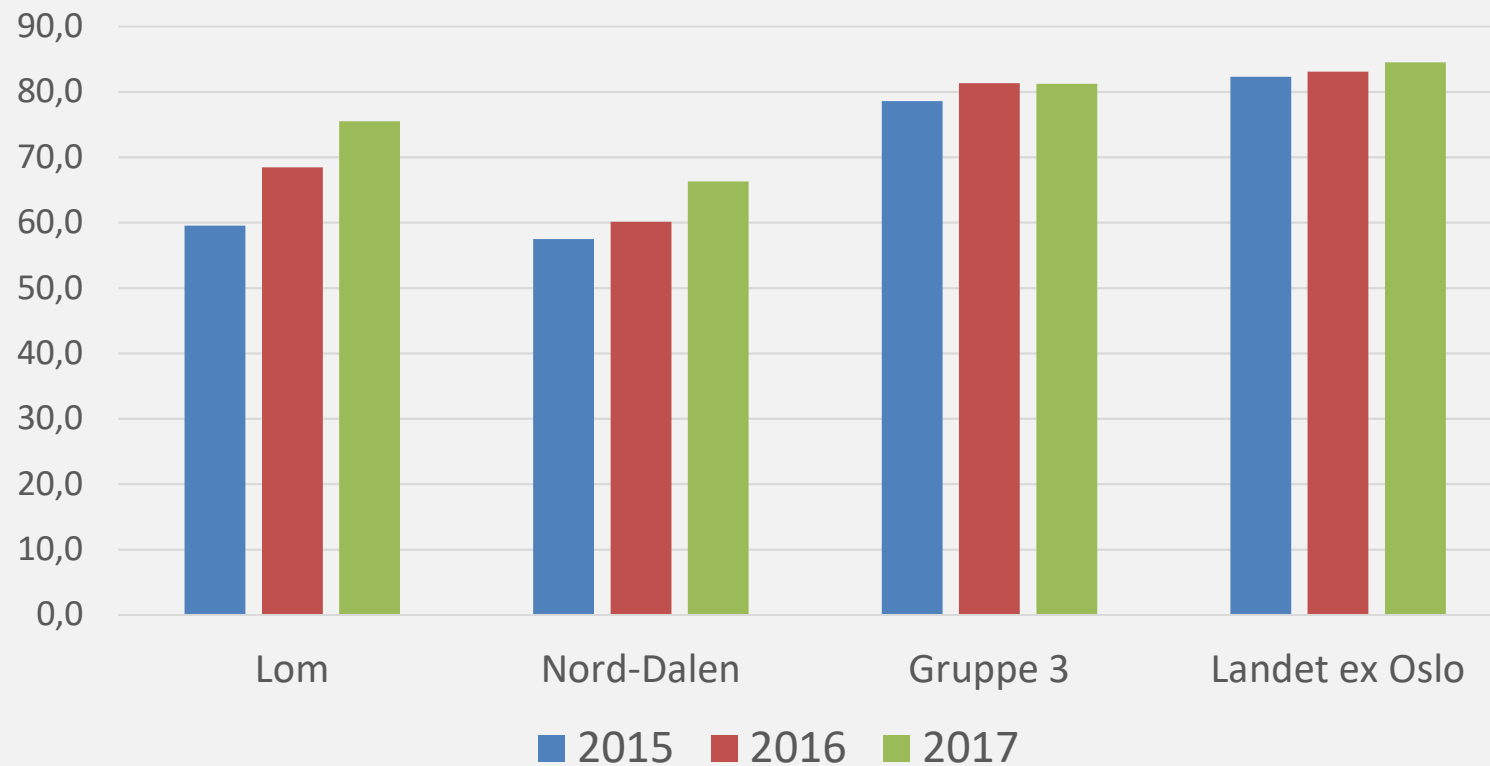
SAMMENSETNING GJELDA

- Selvfinansierende gjeld som dekkes av «andre» gjennom
 - Renter og avdrag på utlånte midler
 - Gebyrer kommunale tjenester
 - Rentekompensasjon fra staten
 - Husleieinntekter
- Ikke selvfinansierende gjeld – dekkes gjennom «Frie inntekter».

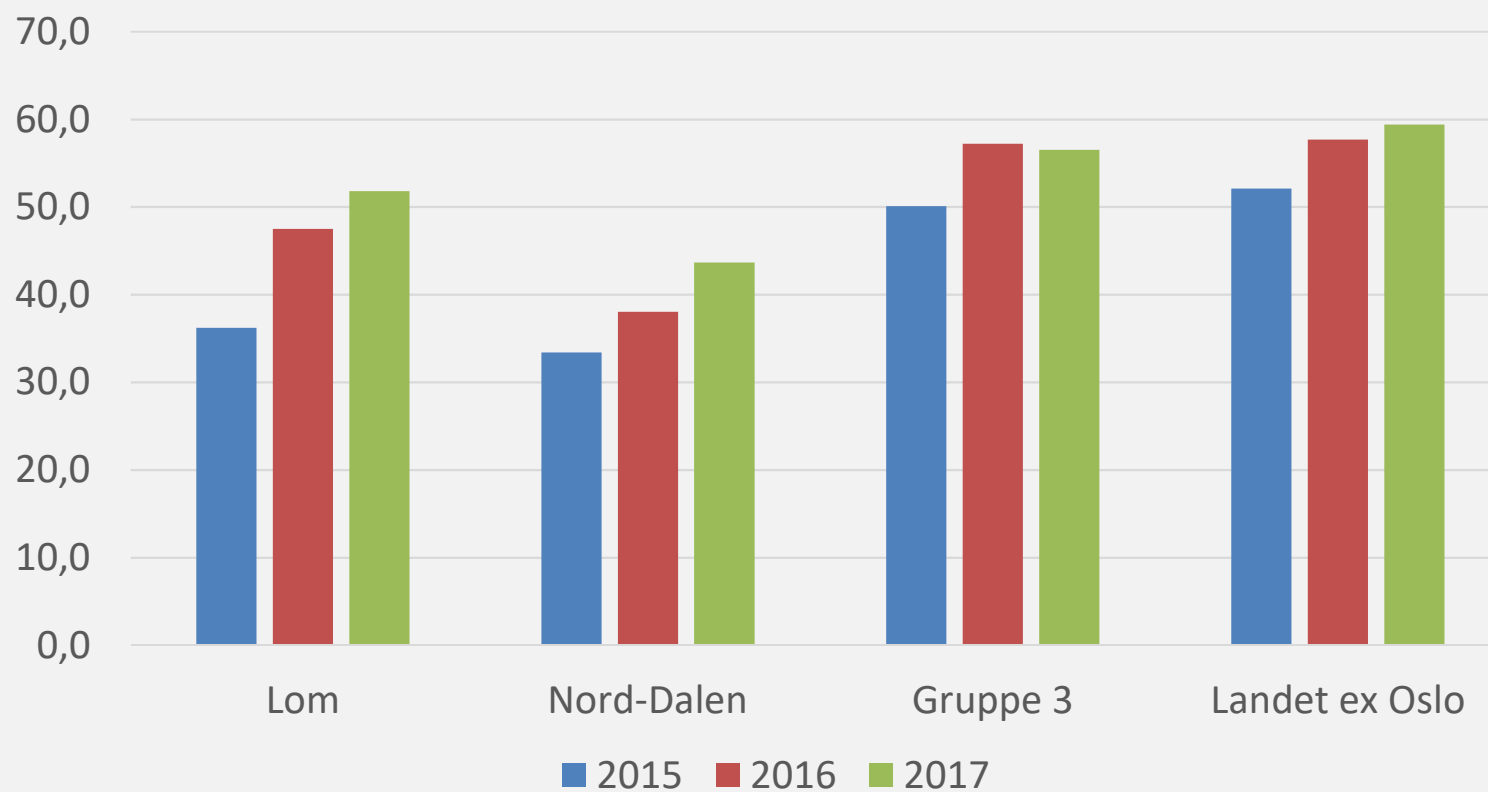
GJELDSBEGREPER

- Langsiktig lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelser.
- Netto lånegjeld
- Renteeksponert gjeld
- Netto renteeksponering

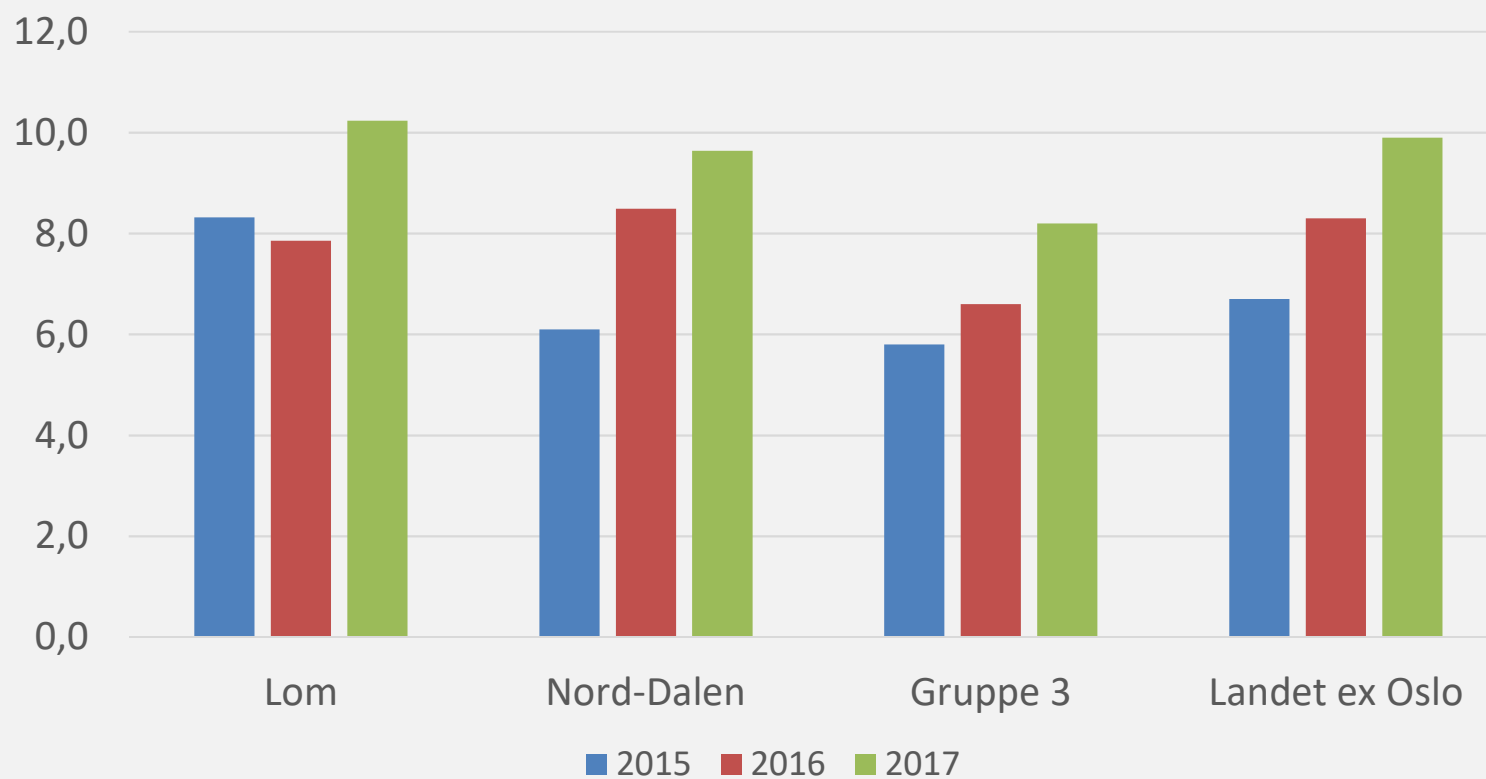
NETTO LÅNEGJELD

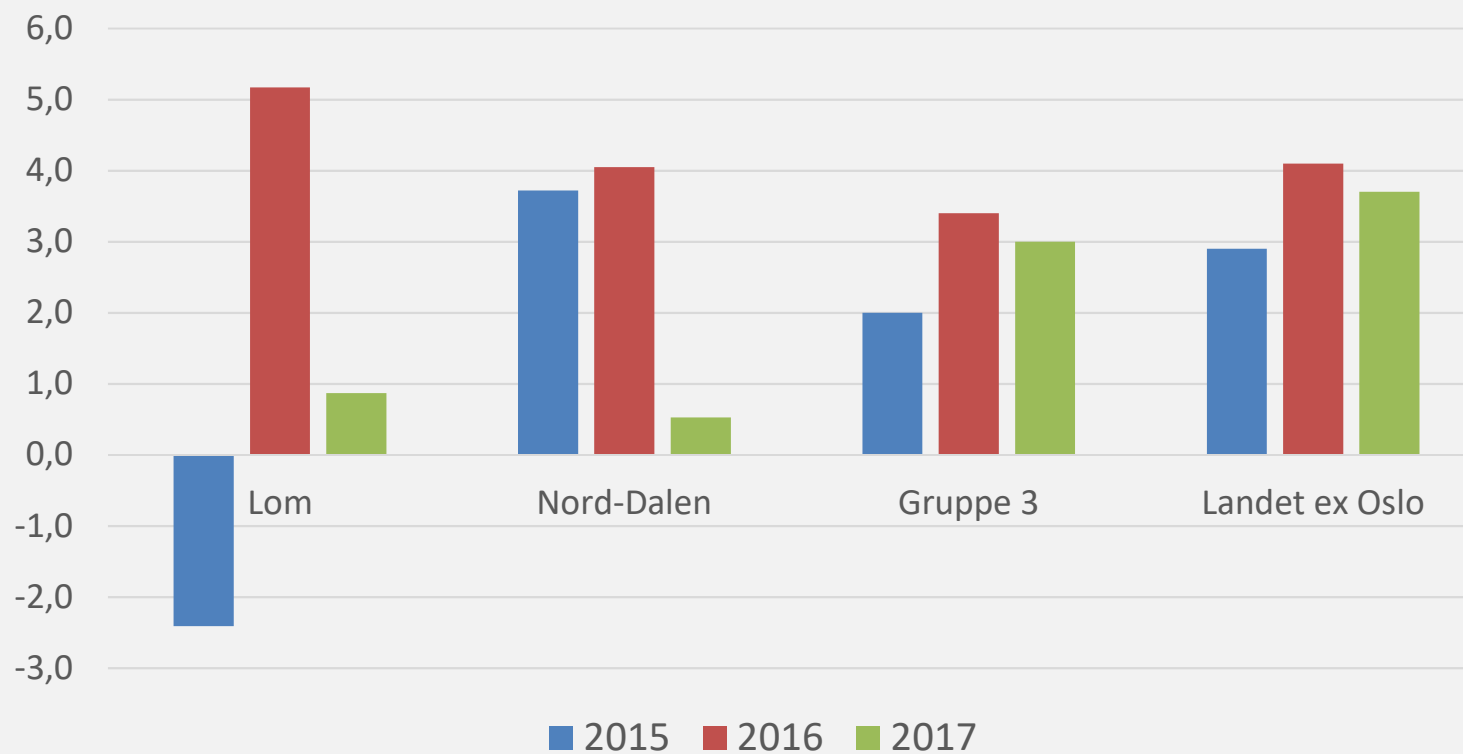
RENTEEKSPONERT GJELD

DISPOSISJONSFOND

NETTO DRIFTSRESULTAT

KONKLUSJONER- FORHOLDET TIL MÅLTALLENE

- Kommunens langsiktige lånegjeld ex. pensjonsforpliktelser var pr 31.12.17 på 232 mill. kroner eller ca 95 % av driftsinntektene. Netto lånegjeld etter kostras definisjon utgjør ca 75% av driftsinntektene pr 31.12.2017.
- I 2022 vil langsiktig lånegjeld utgjøre 114% av driftsinntektene. Netto lånegjeld vil kunne øke til 94% i planperioden
- Revisjonen vurderer at kommunens handlingsregel for lånegjeld ikke fungerer som noe styringsvirkemiddel i økonomiplanleggingen og kommunen styrer bort fra sin egen handlingsregel.
- Kommunens begrepsbruk når det gjelder sammenligning av måltall for gjeld er etter revisjonens syn forvirrende.
- Revisjonen vurderer at handlingsreglene for disposisjonsfond og netto driftsresultat er aktive styringsvirkemidler i økonomiplanleggingen i Lom kommune.

KONKLUSJONER- ØKONOMIPLANDOKUMENTER

- Revisjonen vurderer at rådmannen har utarbeidet økonomiplandokumenter som gir god oversikt over kommunens **utfordringer** framover på driftssiden, hvordan dette skal løses i form av **innsparingstiltak** og hvordan dette slår ut for kommunens **handlefrihet**. Det er vist hvordan framtidige investeringer påvirker **gjeldsnivået** og det er lagt inn forutsetninger om avdragstid og rentenivå. Det er også lagt inn opplysninger om hva et økt rentenivå vil bety for renteutgiftene. Revisjonen vurderer at dette gir kommunestyret et **tilfredsstillende beslutningsgrunnlag**.
- Siden handlingsregelen for lånegjelda ikke tar hensyn til **sammensetningen av lånegjelda** kunne det vært gitt en klarere framstilling av hvor stor del av lånegjelda i økonomiplanperioden som finansierer investeringer der lånekostnadene dekkes av kommunens frie inntekter og hvor stor del av lånegjelda som helt eller delvis dekkes gjennom gebyrer, tilskudd mv.

ER GJELDSFORVALTNINGEN I SAMSVAR MED FINANSREGLEMENTET?

- Kommunens finansreglement er sist vedtatt i 2010. Ifølge finansforskriften skal reglementet vedtas av kommunestyret minst en gang i hver kommunestyreperiode, noe som revisjonen ikke kan se er gjort i Lom kommune.
- Etter revisjonens vurdering er kommunens gjeldsforvaltning i hovedsak i samsvar med finansreglementet.
- Revisjonen vurderer at den kortsiktige renterisikoen for tiden er lav i Lom kommune og innenfor reglementets krav, men at den sterke økningen i lånegjelda de nærmeste årene vil bidra til økte netto renteutgifter og at kommunen dermed kan bli mer eksponert for renterisiko.

HAR LOM KOMMUNE TILFREDSSTILLEND RETNINGSLINJER FOR FORVALTNING AV BUNDNE DRIFTS- OG INVESTERINGSFOND?

- Det er bare midler som i henhold til lov, forskrift eller avtale er reservert til bestemte formål som skal settes på bundne fond. Det er viktig at kommunen har gode rutiner for å gjøre riktige klassifiseringer av hva som skal på bundne fond.
- Det er ingen generelle retningslinjer eller rutiner for forvaltningen av bundne fond i Lom, men for enkelte av fondene er det retningslinjer eller vedtekter.
- Lom kommune hadde 44,5 mill. kroner i bundne fondsmidler pr.31.12.2017. Midlene er fordelt på 87 fondskonti og en stor del av fondene er små.
- Stikkprøvene våre viser at Lom kommune har flere fond der det ikke har vært bevegelser de siste årene. Disse fondene burde det vært tatt en gjennomgang av for å avdekke om midlene er brukt uten at det er registrert uttak av fondet eller om midlene burde vært omklassifisert eller tilbakebetalt.

HAR LOM KOMMUNE EN VEDLIKEHOLDSPLAN OG INVESTERINGSPLAN SOM IVARETAR FRAMTIDIGE BEHOV?

- Er det fastsatt mål for kommunens eiendomsforvaltning?
- Har kommunen oversikt over sin eiendomsportefølje; herunder tilstand og vedlikeholdsbehov?
- Er det utarbeidet planer for verdibevarende vedlikehold?
- Hvordan er planene hensyntatt i økonomiplanleggingen

HAR LOM KOMMUNE EN VEDLIKEHOLDSPLAN OG INVESTERINGSPLAN SOM IVARETAR FRAMTIDIGE BEHOV?

- Er det fastsatt mål for kommunens eiendomsforvaltning? **Nei.**
- Har kommunen oversikt over sin eiendomsportefølje; herunder tilstand og vedlikeholdsbehov? **Ikke oppdaterte oversikter som viser tilstand og vedlikeholdsetterslep.**
- Er det utarbeidet planer for verdibevarende vedlikehold? **Utarbeidet ENØK-plan, ikke planer utover dette.**
- Hvordan er planene hensyntatt i økonomiplanleggingen? **Tiltak fra ENØK-planen er tatt med i budsjett- og økonomiplanen.**

HAR LOM KOMMUNE EN HELHETLIG PLAN FOR BRUK AV EIENDOM?

Strategisk eiendomsforvaltning innebærer at det som grunnlag for politisk styring bør foreligge **oversikter over eiendommene med anbefaling av videre bruk av eiendommene.** Det foreligger ingen helhetlig plan for bruk av eiendom i Lom kommune.

ANBEFALINGER

- Det bør tas en gjennomgang av midler på bundne fond for å avdekke om midlene er brukt, om de skal omklassifiseres eller tilbakebetales.
- Kommunen bør revidere finansreglementet.
- Kommunen bør vurdere om det hadde vært mer relevant å knytte handlingsregelen for lånegjeld til netto lånegjeld i stedet for langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser.
- Kommunen bør vurdere å vise fremtidig gjeldsutvikling fordelt på selvfinansierende og ikke selvfinansierende gjeld i styringsdokumentene.
- Kommunen bør vurdere å utarbeide oppdaterte oversikter over vedlikeholdsbehov og vedlikeholdsplaner.